AHJO

1936

3

TOIMITTAJA

YRJÖ KOIVUKARI

KIRJAT

Kirjojen maailma on ihmeellinen, se on ikuisesti kiehtova ja pohjattoman syvä.

Oletteko huomanneet, kuinka saatuanne käteenne uuden kirjan ja luettuanne sitä sivu pari, ehkä vain muutamia rivejä, tunnette kulkeneenne tämän kirjan ohi tai tunnette olevanne toisesta vielä etäällä, lähenevänne sitä? Tai sitten saatte käteenne kirjan, jonka lukeminen on teille kaikkein viehättävintä, sillä huomaatte elävänne juuri samoja kypsyysvaiheita, koette samoja sielunkokemuksia, mitä tämän kirjan heikot tai vahvat sankarit kokevat?

Kirja, jonka ohi olemme kulkeneet, jättää meidät armottomasti välinpitämättömiksi, varmaankin epäoikeudenmukaisiksi tuota kirjaa kohtaan. — Meillä ei ole aikaa tuota kirjaa varten, se jää lepäämään lukematta tai sysäämme sen mieluummin johonkin näkymättömiin.

Näin olemme kulkeneet esim. seikkailuromaanikautemme, äitelän rakkausromaanikautemme ja vaikkapa viikkolehtikautemme ohi. Mutta olemmeko huomanneet, miten nämä eri kypsyyskausinamme viehättävät kirjat vievät meitä toisten, korkeammalta kypsyysasteelta tuotettujen kirjojen luo? — Näin suomalainen kirjallisuus ja koko Suomen kansa elää sivistyskypsyytensä ensi vaiheita ja siksi voimme katsoa niin toivorikkaina eteenpäin, etsiä tietä niille alkulähteille, mistä kumpuava elämänvoima on tuottanut kulttuuria rakentavat kulmakivet.

POHJALAINEN KIRJAKAUPPA O Y

Oulu - Kirkkokatu 17
Puhelin 202

Kotimaista ja ulkomaalaista kirjallisuutta. Tiekarttoja, matkaoppaita ja maisemakortteja. Puisia ja tuohisia muistoesineitä, lapinesineitä.

Konditorikahvila Niemelä

OULU
HALLITUSK. 16
PUHELIN 128

SUOSITELLAAN

AJANMUKAINEN
hyvin lajiteltu
Kangas- ja Ompelutarpeidenliike

AINA HURSKAINEN
Oulu
Pakkahuoneenkatu 12 - Puhelin 471

AHJO on terveen todellisuusidealismin puolesta taisteleva **maailmankatsomuslehti,** joka uskaltaa uhmata rahan ja puoluediktatuurin valtaa. Lukekaa, tutkikaa, esitelkää ystävillenne! Tilatkaa, ryhtykää asiamiehiksi!
V. 1936 ilmestyy Ahjoa viisi numeroa. Tilaushinta 1/1 vk. 20: —. Irtonumerot Smk. 4: —.

AHJO

NUOREN KANSALLISEN SUUNNAN SIVISTYSJULKAISU

Toimittaja: YRJÖ KOIVUKARI

Taiteellinen ulkoasu: MARTTI TARVAINEN

1936 • Kesäkuu • No 3

JÄLKEENJÄÄNEISTÄ PAPEREISTA

LUONTO JA IHMINEN

Barbaaria ei saa Luonnon suuri alakuloisuuskaan lyyrikoksi.

*

Ydinkysymykseni tähtiyönä: olenkohan oikealla planeetalla.

*

Vuossatain miljöö asuu alati kammiossani. Siinä kyynelteni äidillinen lohtu.

*

Me kuolemme joka ilta ja joka aamu synnymme uudestaan. Meillä on joka aamu tilaisuus korjata ne erheet, jotka teimme entisessä elämässä.

*

Metsä puhuu, mutta vain silloin, kun sen on pakko puhua.

*

Huumorin hohde voi vapauttaa, se voi valaa kirkkautta meikäläisen realismin raskauteenkin.

*

Meidän tekomme ovat ajatustemme uskollisia seuralaisia, olkoot ne hyviä tai huonoja.

*

Kylmä sydän on vieras elämälle, edes omaa tarkoitustaan se ei tiedä.

*

Aurinko hymyilee, mutta ei koskaan pilkallisesti.

Kasvata sydäntäsi, mutta anna omantunnon kasvaa valtoinaan.

*

Tähtiyö: yksinäisyyden lohtu. Planeettameressä on sinunkin valollasi tehtävä.

TAIDE

Muoto on aineen käyttövoima, sen sydän. Niinkuin elävä ruumis poltto-ainetta, vaatii aine muotoa e l ä ä k s e e n.

*

Hengen suuruus on muodon suuruutta. Dilettantti voi olla aineen mestari, ei muodon.

*

Synnyinkautensa kuvastajana on taide sovittamaton historioitsija.

*

Taide ei salaa, se paljastaa puutteellisuudet. Sillä emme voi ketään pettää.

MIES

Miehen tehtäviä: kumota traditsioneja.

*

Ylpeys edustaa miehen luonteessa kauneinta elämän klassismia.

*

Miehen tunnemme siitä, että hänellä on aina enimmän vihollisia.

VILHO LAMPI

VILHO LAMPI

TAITEILIJANA

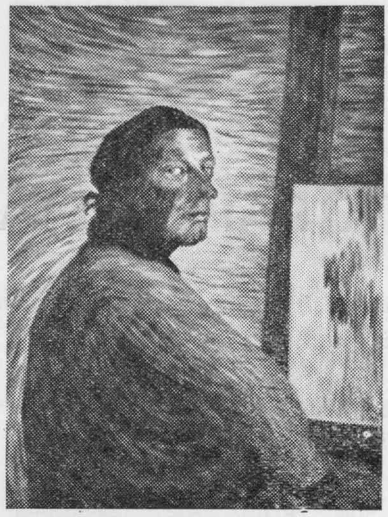

Oma kuva

Kuutisen vuotta sitten esittäytyi Suomen taiteilijain tavanmukaisessa yhteisnäyttelyssä maalari, jonka uhalla ja riemulla tehdyt figuurit silloisen arvostelun toteamina olivat niin täynnä rentoa nuoruutta, että ne väkisinkin vetivät huomion puoleensa latteassa, ilmaköyhässä ympäristössään. Tämä maalari oli liminkalainen Vilho Lampi, jonka silloin vielä karussa ja kehittymättömässä värinkäytössä sekä rajuina kiemurtelevissa, mustanvoittoisissa siveltimenvedoissa ilmeni todellinen, pyrkimyksissään taipumaton Pohjolan mies ja kotiseudun mullasta elinvoimaiseksi kasvanut tempperamentti. Hänen valtavan kookkaissa, van Goghista muistuttavissa, suunnittelultaan suggestiivisen ilmeikkäissä, joskin karkeaksi alkumassaksi jäävissä näkemyksissään havaittiin poikkeuksellista, neroudelle tunnusmerkillistä voimaa, joka lupasi kehittyä suuntaa antavaksi nuorelle suomalaiselle maalaustaiteelle, mutta joka väkivaltaisuudessaan myös oli tuhoa ennustava. Mutta Vilho Lampi, jonka taiteellinen itsetunto oli korkeimpiin saavutuksiin tähtäävä, alkoi nyt tietoisen, sisäisen syventymisvaiheen ja toiselta puolen ainutlaatuisella sitkeydellä suoritetun, joskus ylivoimaiseksi käyvän taistelun muodosta. Hän palasi yliluonnollisista mittasuhteista voimilleen sopivaa ulospääsytietä etsivästä suunnasta taiteensa alkulähteille, ryhtyen yksityiskohtaisin opinnoin ja tyylitutkielmin luomaan sanonnan ja sanottavan tasapainotila, ajateltuja monumentaalitehtäviä, freskomaalauksia varten, joihin hän luonnostaan tunsi vetoa. Parisista saamiaan vaikutteita noudattaen hän siirtyi uuteen todellisuusku-

vaukseen, jolloin vain kylmän kiiltäväksi vernissattu faneeripinta ja, varsinkin henkilökuvissa, ihmeen arkaainen, samalla kova ja plastillinen suunnittelu jäi muistuttamaan entisestä Vilho Lammesta. Se herkkä antaumus, jolla hän syventyi valaisemaan pohjalaisen syysmaiseman perusolemusta, täydentäen luonteelleen sopivammalta puolelta Juho Mäkelän taiteilijatyötä, todistaa rikasvivahteista sielunelämää, johon miehekäs herkkyys liittyi kauniina piirteenä. Ihmeellisintä on, että alkukauden raju siveltimenveto kiemurtelee täällä alastomien puiden hennoilla oksilla pienoiskoossa kenties entistäkin enemmän voimaa uhkuvana.

Äidin haudalla

Näin kulkeutui Vilho Lampi alati etsivänä tyylikokeesta toiseen, ja me ystävät seurasimme ilolla kaikkia virtauksia, uskoen hänen niiden yhdynnästä löytävän todellisen minänsä. Näimme, miten tämän verevän, aina yllätysvalmiin taiteilijan muodonhallinta kasvoi teos teokselta. Mutta tämä vakaan pyrkimyksen ja lahjakkuuden kaartama kehitysviiva ei jaksanutkaan kantaa päämääräänsä: Vilho

EPÄTOIVO

(Väsyneelle taiteilijalle.)

LAULOI ENNEN ILTAVIRTTÄ
KOSKEN VEET.
KARJUVAT NYT SYÖVEREISTÄ
PERKELEET.

SOITTI ENNEN AAMUTUULET
PÄIVÄN TYÖHÖN.
EIPÄ PAISTA PÄIVÄ
AJATUSTEN YÖHÖN.

LIUKUI ENNEN RUKOUKSET
TÄHTEIN TAA.
TYHJYYTTÄÄN NYT TAIVAAN HOLVIT
HUMAJAA.

TAUNO NURMELA.

Lammen yksinäiseen kamppailuun liittyvä henkinen palamisprosessi oli liian kuluttava, ahdistaviksi käyvät mielikuvat ja suureen kokoon suunnitellun "Äidin haudalla"-aiheen uuden käsittelyn jääminen keskeneräiseksi huolimatta pitkäaikaisista ponnisteluista, jouduttivat ratkaisua. Näin toteutui hänen kohdaltaan taiteen ankara laki: se tuottaa joko suurimman siunauksen tai suurimman tuhon.

HELGE LÜCK

Lyriikan suuntautumisesta

Olemme saaneet jokainen käsityksen, että todellisen lyriikan tulee olla laulavaa, paitsi muodon ja poljennon puolesta korvassa musiikkia lähenevästi soivaa, myös tunne- ja ajatusarvoiltaan samaan päämäärään tähtäävää. Suurin osa maamme vanhaa, kaikkein korkeintakin runoutta on tällaista luonnonlyriikkaa, olkoon se sitten milloin pelkkää tunnelmarunoutta, milloin syvempää miete- tai isänmaallista paatosrunoutta. Tutustuessamme sensijaan nuoremman sukupolven tuotteisiin, huomaamme jo runokuvien valinnassa yhä selvemmiksi muuttuvina merkkejä jostakin uudesta tai ainakin tähän saakka heikosti tajutusta. Tarkoitan nuoren lyriikan, kai etupäässä ulkonaisten olosuhteiden luoman korkeapaineen tunnepoltteessa hehkuvana palamistuloksena syntynyttä, vain intuitiivisesti tajuttavaa, runoilijan sisäisiä tuntoja ja näkyjä heijastelevaa runon ilmaisua. Voisimme antaa tälle runouslaadulle nimen n ä k y r u n o u s.

Varsinkin vanhan lyriikan ihailijat, samoin kuin yleensä raskaan, passiivisen, hitaasti palavan tempperamentin aistivahvassa tunneaaltoilussa elävät kaaosyksilöt, joissa korkeampaan tietoisuuteen vievä selkiytyminen tapahtuu vaikeasti, eivät yleensä mielellään tunnusta tämän runouden oikeutusta. — Puolestani en tarkoita tässä kirjoituksessa mitään eri runouslajien arvon arviointia. Tahdon vain lausua käsitykseni, että runouden tutkimuksen vanhat, usein kovin ulkonaisesti tajutut tarkasteluperusteet eivät vie meitä niille runoilijan sieluntapahtuman alkulähteille ja jatkuvan kehitysvirran vaihekohdille, joilla vallitsevissa olosuhteissa tajuaisimme kunkin runouden lajin syntyneen.

Lähtekäämme olettamuksesta, että ihmisen sielunelämä on sarja toisiaan seuraavia reaktiovirtoja eli palamisprosesseja, joiden tuloksena tunnekokemuksemme leimahtelevat alati uudenlaatuisiin ilmenemismuotoihin tajunnassamme. Jos syvennymme tätä sielullisen kehitystapahtuman taustaa vastaan eritellen tutkimaan eri runouslajien syntyvaikutteita, huomaamme, että ns. luonnonlyriikka kumpuaa sellaisesta runoilijan ehjän, harmoonisen sielunelämän olotilasta, jolloin runoilija elää mitä herkimmin värähtelevässä tunneyhteydessä häntä ympäröivään alkuluontoon pukien herkistyneen tunteensa voimalla runokuviksi sielunsa uinuvat, usein vain hämärästi vaistotut tunnot. Tämä runous ilmentää epäilemättä kauneimmalla tavalla sen, mitä me käsitämme varsinkin vanhassa mielessä sanalla "lyriikka." Se on koottu ennen kaikkea vastaanottoyhteydestä niihin sointuihin ja säveliin, mitä sisältää esim. metsän soitanto, lintujen laulu, paimentorven kumma, kaihoisa "puun" ääni, purojen solina, tuulen, ilman ja veden ja koko alkuluonnon neitseellinen koskemattomuuden tunto. Sille on aktiivisuus, tietoinen erittely, y k s i l ö n tragedia vieras. Siksi tämä runous viehättää meitä varsinkin hetkinä, jolloin tunnemme itsemme väsyneiksi aikamme kovan, kuumeisen elämän sovittamattomien ristiriitojen täyttämään armottomuuteen. Tämä runous on meille varmaankin erikoisen läheistä varsinkin määrättyinä kehitysvaiheina varhaisnuoruutemme heräävissä murrostiloissa, jolloin meissä tapahtuu vain luonnonyhteydessä sopusointua tuntevan alkuihmisen, ennenkaikkea uskontokulttuurin herättämän moraalitaistelun kautta korkeampaan tietoisuuteen ponnisteleva sisäinen tilitys. Riippuu mielestäni suuresti toiselta puolen runoilijaa ympäröivien olosuhteiden luoman paineen kiivaudesta ja hänen tempperamenttinsa alkukuumuudesta ja hermoherkkyydestä, kuinka kirkastuneen näkyavaruuden asteelle runoilija ehtii kohota.

Täydellisimmässä muodossaan käsittelemämme näkyrunous epäilemättä sisällyttää itseensä kaikki mainitsemamme runouslaadut, mutta sen syntytapa on jokatapauksessa toinen. Tämä runous on pisimmälle menneen sisäisen tilityksen

tuloksena syntyneitä, sielun tapahtumaa ajatellen sekä henkisessä että hengellisessä mielessä saman, h e r ä n n e e n tietoisuustilan vallitessa intuitiivisesti leimuavana valona tajuntaan avautuvia todellisia näkyjä, jotka ylittävät "järjen rajat." Tämä runouslaatu on aina uskonnon luoman eetillisen tilityspakon vaikutuksesta purkautuneen palamisen seurausta ja tapaamme sitä maailman lyriikan korkeimmissa tuotteissa. Se on kuitenkin kaikkina aikoina varsin heikosti tajuttua. Se on tähän tietoisuustilaan pääsemättömiltä "salattua", sitä peittävät hämäävät "mystillisyyden" verhot. Selvenevänä ja tietoisemmin tajuttavana se näyttää alkavan ilmetä vasta uusimmassa runoudessa.

Suomalaisessa lyriikassa tapaamme mielestäni tästä, varmaankin enemmän itsetiedottomasti puhjenneena, merkkejä esim. Onervan ja Koskenniemen, sekä vahvemman maskuliinisen järjen hallitsemana Siljon tuotannossa. Selvempänä se alkaa ilmetä kuitenkin vasta uusimmassa runoudessamme. Tällöin on ennen kaikkea mainittava nuoren sukupolven kehitykseen niin läheisesti liittyvä Edith Södergranin valtavat, mutta useimmiten vielä mystillisen hämäriksi jäävät symbooliset, hurmioituneet näkykuvat, sekä Uuno Kailaan ainoastaan suurten runoilijain kohtalolle ominaisen elämäntragedian korkeapaineessa kirkastuneen kuuman, tummavaloisen inspiration luoma, varsinkin myöhempi tuotanto. Siirtyessämme edelleen aikamme nuorimpiin runouden tuottajiin, kantavat tässä suhteessa selviä merkkejä Matti Kuusen esikoisteoksen kauneimmat runot sekä muutamat pilkahdukset Oiva Paloheimon ja myöskin Heikki Asunnan, Helvi Hämäläisen jne. tuotannossa.

Pyrkimättä mihinkään ennusteluihin, on vain todettava, että myös suomalainen lyriikka on kohoamassa entistä tietoisemmin eräänlaiselta "kansanrunouden" asteelta tähän maailmanlyriikan kirkkaimpia helmiä tuottaneelle ikuisia, yliajallisia arvoja etsivälle runouden alueelle. Sitä tuottavana palamisvoimana vaikuttaa ennenkaikkea sisäinen rehellisyyspakko. Mutta aatteestaan luopunut peräänanto, yksilön kokema sisäinen häviö, merkitsee tämän luovan runoilijavoiman jäätymistä tai suo-

Alkutaipaleelta

Puhalla, tuuli tasangon,
sieluni hiillokseen.
Kiihdä voimaani: kylmä on
tie vapauteen.

Vihlo, viima pohjoinen,
sytytä uudestaan
henkeni lieska punainen
kohoamaan,

jottei ahdinkoansa se
tyynenä kantais vain,
jottei se tahdotta vapise
kumartain.

Nostata, henki vihaisin,
peltohon tuliseen
sieluni uhma valtavin:
vapauteen!

EINO PITKÄKOSKI

rastaan sielullista ja pian senjälkeen myös ruumiillista luhistumista. Jos uskallamme ajatella joskus koittavan sellaisen vapauden ajan, jolloin saamme lukea r e h e l l i s t ä runoilijain sielunkehitystapahtuman historiaa, selvittää meille tämä uudelta näkökannalta lähtevä tutkimustapa, mitä tekijöitä ovat rahan orjiksi suistuneet voimat kulttuuritaistelijain ristiinnaulitsijoina.

Alkaneen uuden yleismaailmallisen aatevirtauksen vaikutuksesta ovat meilläkin nuoret runoilijat nähtävästi tietoisesti nousemassa aikakautemme sisäisiä voimia jäädyttävän ajatustavan yläpuolella. Kun otamme lisäksi huomioon, että ulkonaisesti opittava palvelee aina lopullisesti sisäistä valtaa ja että nuoret eivät tahdo peräänantaa myöskään siitä ankaruudesta, mille meillä muodon parhaat taitajat (Leino, Koskenniemi, Manninen), ovat tuottaneet esikuvat, voimme näistä merkeistä aavistaa uudenlaatuisen lyriikan kukoistusajan olevan meillä puhkeamassa.

YRJÖ KOIVUKARI

Elävä hauta

Kun olet nöyrä, kuuntelet,
niin aukee haudat salaiset —
ja läpi hiljaisuuden tie
luo oman hautas vie.

Sen unet, ennen pimeät,
nyt nuoret on ja elävät. —
Ne läpi hiljaisuuden soi,
jos sielus kuulla voi.

On monet haudat autiot,
kun niitä varjoo kohtalot. —
Mut läpi hiljaisuuden tie
vain hiljaisuuteen vie.

LAURI AUTIA

Sadun hinta

Käy sivulle ja katso elämääsi,
ei miksi liet, vaan mitä nyt sa lienet.
Ja yhä alemmas' sa paina viisas pääsi
ja näe: eellä käyvät lapset pienet.

Näin oppi suuresta on pientä aivan
ja älyn voittona on hauta sydämen.
Kun olit lapsi uitit kaarnalaivaa
ja itkit, elit joka matkat sen.

Kun sadut loppuvat, niin päättyy elämäsi.
Näin monet hautakivet aika tulkitsee:
Kuin tyhjää yö — on turha syntymäsi.
Niin monet turhaan tähtiin katselee.

LAURI AUTIA

IKUINEN RUNO

Teoksessaan "What we live by", joka suomenkielellä on ilmestynyt nimellä "Mitä varten elät", ranskalais-amerikkalainen ajattelija, Ernest Dimnet eräässä mielessä rinnastaa kuvanveistotaiteen ja runouden, sanoessaan ensiksimainitusta, "että jokainen, jota se kiinnostaa, huomaa sen olevan jalojen tai sankarillisten ihmisten taide, ankarasti taiteellisten henkilöiden intohimo, ja että ihmiset, jotka asettavat sen etusijalle, asettavat myös runouden etusijalle proosaan verrattuna".

Millä tavalla syntyy runo, joka kantaa oman aikansa yli monumenttaalisen kuvanveistotaiteen tuotteen rinnan! Mikä olisi tällainen yliajallinen runo?

Niinkuin kuvanveistäjä hakkaa taltallaan muodottamasta massasta kuolemattoman kuvan, samaten tulee runon tekijän lähteä siitä, että aihe on hänelle raaka-aineiden kokoomus ja että työ on alettava taltalla, ei pensselillä. Hänellä on aineenaan kivi, josta hänen on kuvansa luotava. Runoilija, joka ei tiedä tätä, kasaa kivensä ylle soraa ja multaa, hän tekee työnsä silmänräpäyksiä varten, ei ikuisuutta varten.

Ikuisesti kestävästä runosta ei saa mitään puuttua. Mutta tärkeämpää vielä on, ettei siinä ole mitään liikaa.

Ikuisesti kestävän runon ajatuksen tulee olla niitä arvoja, jotka elävät aina, muotojen vaihteluista ja kehityksestä piittaamatta. Ne ovat niitä arvoja, joiden monumenttaalisen suuruuden edessä kaunista janoova ihminen mykistyy.

Ikuisen runon asu tukee sen sisältämää ajatusta. Se on tämän ajatuksen musiikillinen ilmaus ja siksi sen kuuleminen tuokin mieleemme temppelisoiton.

Runoilijaa sanotaan usein maalariksi. Mutta runoilija, joka luo kaikkia aikoja varten, on tosiolevaista etsivä ajattelija, karakteristiikkaan ja monumenttiin pyrkivä kuvanveistäjä ja sinfoniaa rakastava säveltäjä.

V. H.

Kansojen perikato

vaiko kansojen uudistuminen

On oikeastaan yllättävää ihmisen, homo sapiens, suurta tarinaa tarkatessa joutua sen tosiasian eteen, että ihminen syvemmässä mielessä ei lopultakaan ole kehityskykyinen. Nykyajan ihminen ei seiso yhtäkään askelmaa korkeammalla kuin tuhansia vuosia sitten elänyt, kärsinyt ja taistellut esi-isänsä, "Luomakunnan Herra." Hän on tosin teknillisessä ajattelussa kehittynyt huimaavasti, hänellä on verrattomasti paremmat apuneuvot käytettävissään elämän taistelussa, mutta hänen psyykensä, hänen syvin olemuksensa, ei ole päässyt hituistakaan kohoamaan maankamarasta.

Onhan kyllä ollut aikoja, jolloin on määrätyillä alueilla kukoistanut korkea kulttuuri, jolloin juuri merkiksi ihmisen korkeasta kehitystasosta on jäänyt jälkimaailman katseltavaksi pysyviä jätinjälkiä. Mutta nämä ovatkin säilyneet ainoastaan eräänlaisina muistomerkkeinä: näinkin korkealla on ihmiskunta ollut. Sillä jokaisen kulttuurin kohtalo on aina ollut sama: se on kehittynyt, kukoistanut ja — kuollut.

Seuraava korkeampi kehityskausi ei ole alkanut askelmaa ylempää, vaan alimmasta pisteestä. Sillä jokaisen kulttuurin kuihtumisprosessissa on ihminen jälleen luisunut takaisin siltä askelmalta, johon oli jo noussut. Kulttuurin henki kuolee, vaikkakin ehkä teknilliset saavutukset säilyvät, vieläpä edelleen kehittyvät kuihtumisprosessin kestäessä. Kulttuurin mukana kehittynyt teknillinen ajattelu on nimittäin aina mukanaan synnyttänyt vähitellen leviävän materialistisen maailmankäsityksen, joka lopulta tukahduttaa kulttuurin ytimen, sen sisimmän, jalon hengen, sen alkuperäisen yhteyden toiselta puolen ylimaalliseen, Jumalaan, toiselta Luonto-Äitiin, joka yhteys on säännöllisesti edellytyksenä kehittyvälle kulttuurille. Ihmiskunta on jälleen materialistisen ajattelun mukana kokenut takaperoisen kehityksen, hän pysyy lopultakin — vaikka olisikin eläimestä kehittynyt! — vain ihmisenä.

Me näemme tässä maailman järkyttävimmän tragedian. Ja siinä on juuri nykypäivien vanhoille sivistyskansoille tuomio luettuna. Siinä on ydinsyy myöskin Osvald Spenglerin ennustamalle "länsimaiden häviölle."

Me olemme jo koulunpenkeillä lukeneet muinaisista suurista kulttuureista, egyptiläisestä, kiinalaisesta, mayalaisesta ja muista. Olemme lukeneet hellenistisestä sivistyksestä, ja mielenkiintoisena taruna seuranneet kansainvaelluksia. Olemme lukeneet mielenkiinnolla suurten kansojen ja kulttuurien häviämisestä, mutta kuinkahan moni on tullut vakavammin panneeksi merkille historian toistumisen lain, nimenomaan kultturien kehittymis- ja kuhtumisprosessiin nähden, ja keskellä nykyisiä päiväntapahtumia tullut ajatelleeksi, kuinka lähellä itse parastaikaa voimme olla uutta kuohuvaa kautta, jossa vanha lopullisesti häviää ja uusi syntyy, uusia "kansainvaelluksia" nykyaikaisessa mielessä, tahi — että me voimme jo olla sen ensimmäisten pyörteiden keskellä. Nykyinen länsimainen kulttuuri on jo saavuttanut ennätysiän. Se on jo pari vuosisataa sitten elänyt loistokautensa, ja sen jälkeen on nyky-Eurooppa kulkenut kohti häviötään. Henki on sammunut, teknillinen kehitys tosin ollut huimaava, mutta maailmankatsomus materialisoitunut.

Näin Euroopan kansojen nykyinen voima onkin vain näennäistä, sikäli kuin se on enää sitäkään. Germaanit ovat rappeutuneita, romaanien veri jo kauan sitten väljähtynyt, slaaveista ei kehityskykyisinä kansoina voi puhuakaan. Mutta sanotaan, että kansat voivat uudelleen nuortua. Ja tosihan on, että suorastaan ihmeelliseltä näyttää esim. Italian viime vuosien valtava nousu, samoin Turkin, niin myös Saksan, jotka näyttävät elävän uudestasyntymisen aikaa. Mutta — historia ei tunne käsitettä "kansojen uudestisyntyminen."

Ei ole vielä nähty, että mikään aate, mi-

kään uskonnollinen tahi siveellinen kannattava voima olisi voinut elää pitkän kulttuurin vanhentamassa kansassa, saati kyetä sitä uudistamaan. Materialisoituminen on aina ollut voimakkaampi, se on väljähdyttänyt veren ja hengen, eivätkä uudistavat voimat ole voineet ylikulttuurikansassa itää, suhde Jumalaan ja Luontoon on katkennut, ja aktiivisuus, nimenomaan myös kansallisylpeyden kannustava voima, hävinnyt. — Mistä sitten eräiden nykyisten sivistyskansojen nuorentumislimiöt? Ehkäpä — historia toistuu — voimmekin näille ilmiöille löytää vertauskohtia esimerkiksi Rooman vallan viimeisistä ajoista.

Katsokaamme. Sen jälkeen kuin puoluepyyteet, etulaskelmoinnit, tapojen turmelus, muinaisen roomalaisen alkuvoimaisen hengen sammuminen, olivat Rooman voiman kalvaneet ja lopullinen hajoaminen näytti olevan edessä, nousikin "alhaison" piireistä vielä kerran voimakkaita persoonallisuuksia, jättiläisiä aikalaistensa rinnalla, jotka kohottivat maailmanvaltakunnan sen näennäisesti suurimpaan loistoon, organisoivat sen kokonaan uudelleen, pitivät sisäistä lujuutta yllä ja laajensivat ulkonaista valtaa. Mutta kun pohja oli mätä, ei se kestänyt, vaan heti, kun jäntevä käsi laukesi, se romahti.

Voimakkaiden miesten kansat — muista ei enää kannata puhuakaan — ovat nykyään vielä kerran kootut sen ainoan tunnuksen ympärille, joka niitä voi pitää pystyssä: kansallistunteen. Niillä on vielä voiman aika, mutta kun johtajat kaatuvat, — miten sitten? Mikä on sen jälkeen Euroopan kohtalo?

Kaaos. Kansainvaellus uudessa muodossa, joka nielee länsimaiset kansat ja länsimaisen kulttuurin jäännökset. Uudet kansat ottavat ensin täällä poliittisen johdon, ne ehkä osittain asuttavat tämän Aasian niemen, syntyy sekakansoja — ja raunioille alkaa nousta uusi kulttuuri.

Onko lupa ennustaa edelleen? Johtavana aineksena tuossa kehityksessä tulee ilmeisesti olemaan idän aurinkomaa, Japani. Mutta ei yksin. Astunee näyttämölle kansoja, jotka meille ovat yhtä "barbaarisia", kuin germaanit muinaisille roomalaisille. Puhutaan ehkä vielä kirgiiseistä ja tataareista kulttuurin kehittäjinä. Mutta puhutaan muistakin. Ei neekereistä, joiden aika ehkä on joskus astua keltaisten tilalle. Mutta puhutaan ainoasta tuoreesta ja elinvoimaisesta valkoisesta rodusta: suomalais-ugrilaisista.

Näiden nousu on historiallinen vääjäämättömyys. Näillä on siihen kaikki edellytykset, sekä fyysillistä että henkistä kuntoa ja tuoreen kansan hyökkäävää aktiivisuutta, jota eivät vereltään vanhat, kulttuurin väljähdyttämät voi ymmärtää, vaan ihmettelevät sitä yliluonnollisena "suomalaisena sisuna." Niillä on vielä säilynyt yhteys Luontoon, sen lähteistä pulppuavaa alkuvoimaa, ja samalla syvä Jumala-taju. Ulkonaisista vaikutteista huolimatta niillä on vielä ihanteellinen maailmankatsomus, ja siihen liittyvä voimakas, velvoittava, teoissa ilmenevä kansallistunne.

Suomalais-ugrilaiset kansat tulevat olemaan viimeinen valkoisen rodun voimaedustaja ja luomaan kulttuuria samanaikaisesti japanilaisten ja joidenkin muiden "uusien kansojen" kanssa.

Se on valkoisen rodun kannalta traagillinen, mutta kunniakas tehtävä. Suur-Suomi tulee sekä maantieteellisesti että valtaan ja henkiseen tasoon nähden olemaan vielä nimensä mukainen historiallinen tosiasia.

Tuo valtava kehitysprosessi ja uuden maailmankuvan muodostumisen aika, materian tappion ja uuden hengen voiton aika, se ei voi enää olla kaukana. Rajumyrsky vyöryy yli sivistyneen ja ummehtuneen maailman, ja kun se on ohitse, ovat kulttuurikansat muuttuneet. Ilma on tosin raaempaa, kuin ennen myrskyä, mutta siinä ei ole enää tunkkia suomyrkkyjä, vaan kaikkialla loistaa tuore vehreys ja elämä. Uusi kulttuuri alkaa uudelleen orastaa. Kaikki merkit viittaavat siihen, ovettakoon vain niistä vaarin.

Ja silloin alkaa maailmanhistoriassa uusi ajanjakso.

RISTO VUORJOKI

Aina on pilkattu siveellisen elämänkatsomuksen esitaistelijoita, aina heitä on vainottu ja raastettu roviolle, — siis on

jokaisen meistä astuttava kadulle saarnaamaan uutta julistusta: Suomen kansan elämisen oikeuden ja kansallisen olemassaolon ehtona on uusi elämänkatsomus, uusi ihmisihanne, uudenlainen kansa, jonka tunnusmerkkeinä ovat myönteinen nöyryys, aktiivinen uhrimieli ja järkähtämätön velvollisuudentunto.

Pohjatuuli N:o 1. 1934. *K. M. Wallenius.*

Syvyyteen luotaavaa pedagogiikkaa

Rudolf Steinerin innoittamana

Kuten alaotsikko viittaa, tahdon tehostaa, että tämä kirjoitus ei suinkaan ole Steinerin pedagogiikkaa koskeva tutkimus, vaan vapaan inspiration tuote, joten kriitillisessä tutkimusmielessä toimitettu vertailu Steinerin tutkimustuloksiin nähden on mitätöntä.

1. SYMPATIA JA ANTIPATIA

Kaiken kasvatustyön perusedellytyksenä täytyy olla lapsen sielullisen olemuksen tuntemus, sisäinen vaisto lapsen reaktioherkän tunneolemuksen laadusta. Siksi kasvattajan täytyy alati koettaa herkistää itsessään tutkijan silmää, vaistoamaan mikä lapsi on, minkälaisessa vaikutusyhteydessä on lapsen sisäinen kehitys kasvattajaansa.

Sukukypsyyteen saakka ei lapsi yleensä asioita ajatuksissaan tietoisesti erittele, sillä älyllinen olemus hänessä vielä nukkuu. Hän tuntee vain ikäänkuin jokaisella ruumiinsa solulla mieltymystä (sympatiaa) tai vastenmielisyyttä (antipatiaa). Mieltymys vahvenevassa muodossaan on samaa kuin rakkaus, vastenmielisyys samaa kuin viha.

Lapsen kaiken sisäisen vastaanottavaisuuden, siis oppimisen, perusedellytyksenä on lapsen mieltymys kasvattajaansa. Jos lapsi tuntee opettajaansa kohtaan mieltymystä, tapahtuu hänessä sielullinen lämpeneminen, sen seurauksena herkistyminen ja avautuminen, hän innostuu myös asiaan. Jos lapsi päinvastoin tuntee kasvattajaansa kohtaan vastenmielisyyttä, tapahtuu hänessä sielullinen kylmeneminen, hän sulkeentuu, työntää pois. — Näin ratkaisee kasvattajan ja lapsen välinen tunnesuhde vaikuttaako kasvattaja lapsen heräävien voimien, siis yleensä lahjojen puhkeamiseen, herättäen vai tukahduttaen.

Aivan kuin luonnossa keväällä koko luomakunnan heräämiseen vaikuttaa lapsen sisäisten voimien puhkeamiseen ratkaisevasti tällä tavoin lapsen ympäristöstään ja ensi sijassa kasvattajiltaan saama lämpö. Kuta vahvempi lämmön ilmapiiri lasta ympäröi, sitä vahvempi innostus, sitä kiihkeämpi toimintahalu ja iloisuus. Siksi kasvattajan täytyy innoittaa työssään rakkaus. Hän ei saisi koskaan lausua alhaisen vihan tai halveksumisen hengessä kielteisiä ajatuksiaan lapsesta. Taitamattomalla menettelyllä kasvattaja voi sulkea kokonaan lapsen sielun, synnyttää lapsen herkässä tunneolemuksessa raskaita pelkomielteitä, jotka voivat jäädä läpi elämän vaikuttavina haavoina polttamaan kasvatettavan sieluun ja saada hänessä aikaan koko elämän kulkuun vaikuttavia harhasuuntautumia. Lapsen reaktioherkkä sieluolemus värähtää hienoimmistakin tunnevaikutuksista. Näin jokainen lapsen ympäristöstään saama vaikutus on herättävä tai sammuttava. Lapsi elää keskeytymättömässä sisäisten reaktioiden virtausyhteydessä ympäristöönsä, ennenkaikkea kaikkeen sellaiseen, mihin lapsella herää kiintymys, lämpö, minkä hän itsetiedottomasti näkee auktoriteetteina, siis ensisijassa kasvattajiinsa, vanhempiin ja

opettajiin. Jos hiukan vahvennamme tätä intiimiä, vain intuitiivisesti hallittua tunne- ja tajunnan virran kulkua seuraavaa logiikkaa, päädymme johtopäätöksiin, että lahjakkaita ja lahjattomia lapsia varsinaisesti ei ole olemassa. *On vain eri kuumuusasteinen tempperamentti.* Kasvattaja ratkaisee lahjojen puhkeamisen.

Näin olemme johtuneet ratkaisun laatuun vaikuttavien tekijäin tarkasteluun. Määräävä on kasvattajan suhtautumistapa lapseen, mutta on otettava esille jälleen tähän suhtautumistapaan vaikuttavat perustekijät. Tällöin voimme ajatella puntaria, jossa toisella puolen vaikuttaa kasvattajan, toisella lapsen tempperamentin vahvuus. Jos lapsen tempperamentti on kasvattajan tempperamenttia heikompi ja laimeampi, vaikuttaa kasvattajan epäsympaattinen suhtautumistapa lapseen lapsen innostus- ja tahtovoimia masentaen. Jos lapsen tempperamentti on tulinen, kasvattajan tempperamenttia vahvempi, herättää kasvattajan kielteinen suhtautumistapa lapsessa vastareaktion, uhman, joka voi aiheuttaa toisinaan lapsen uinuvien lahjojen todellisen purkautumisen, mutta voi samalla johtaa kasvattajan ja kasvatettavan välillä ilmisotaan ja saada aikaan lapsessa vaarallisia sielullisia ja hermostollisia ja sen seurauksena ruumiillisia sairauksia aiheuttavia harhautumia.

Näissä asioissa on varmaankin jokaisella ihmisellä omasta elämästään kylliksi huomioitavaa. On myöskin huomattava, että on jo esim. lääkäreitä, jotka lähtevät tautien syytutkimuksissaan sisältä päin, sielun toiminnan tarkkailun pohjalta. On esim. tapauksia, että jos koulussa lahjattomaksi mainittu, todellisuudessa väsynyt, hermosairas oppilas vapautetaan jonkun opettajan vaikutuksen alaisuudesta, siis velvollisuudesta seuraamaan tämän, lapsessa pelko- ja masennusmielteitä aiheuttavan opettajan opetusta, oppilas tulee nopeasti terveeksi ja toimintahaluiseksi, alkaa työssään edistyä. Samoin voi perheessä, vanhempien välisestä tunnesuhteesta riippuen, vanhemmista toisen tai toisen vaikutus muodostua jollekin lapselle tuhoisaksi. Virheen korjaamisyritys aiheuttaa tavallisesti juuri päinvastaisen tuloksen kuin on tarkoitusperä. N ä i n e n s i k s i k i n s y y s t ä, e t t ä s y y t e t ä ä n l a s t a, k u n s y y o n e t s i t t ä v ä k o k o n a a n i t s e s t ä ä n k a s v a t t a j a s t a. Näin upotetaan lapsen tietoisuuteen masentavana tuskana polttava tunto omasta puutteellisuudestaan, tukehdutetaan lapsen sisäinen, luonnon lahjoittama ponnahdusvoima.

2. MORAALINEN VAIKUTUS, MORAALINEN ILME

Jokainen kasvattaja ja oikeastaan jokainen ihminen on kokenut, kuinka *ratkaisevasti* vaikuttaa lapseen ilme, tapa, miten kasvattaja lausuu kiellon tai kehoituksen. Enemmän kuin sanaa seuraa lapsi ilmettä, ääntä. Jos ilme ja äänenpaino on lämmin, totinen ja syvä, herättää kasvattaja lapsessa saman totisen hartauden luoman innostuksen. Lapsi tuntee voimakasta mieltymystä kasvattajaansa kohtaan, lapsen reaktioherkkä tunneolemus reagoi automaattisen nopeasti kasvattajan tunnereaktioiden mukaan. Niin pian kuin lapsi tuntee sympatiaa kasvattajaansa kohtaan, hän *uskoo,* että asia on niin kuin kasvattaja sanoo. Jos kasvattajan ilme ja äänensävy on väljähtynyt, mieto ja välinpitämätön, tai sitten käskevän kylmä ja kova, tapahtuu lapsessa päinvastaiseen tulokseen johtava vastareaktio kuin oli kasvattajan tarkoitusperä. Lapsi vastaanottaa, imee tai työntää pois kaikki kasvattajan sielun heiastukset kasvattajan lapseen nähden vaikuttavan tunnesuhteen mukaan.

Lapselle annetaan vain moraalisia vaikutuksia, häntä neuvotaan joka hetki olemaan ahkera, rehellinen ja hyvä, häntä kielletään pahasta. Siksi lapsen tajunnan virrassa hallitsee ensisijassa moraa-

linen valtasävel. — Tähän moraalisen ilmeen voimaan perustuu sentähden suurelta osalta kasvatustyön onnistuminen, ennen kaikkea kaiken perusedellytys, kurinpito. — Me muistamme kaikki esim. omista koulukokemuksistamme, miten toiselle opettajalle on vaivaton asia kurinpito, miten se on taas toiselle mahdottomuus. Heti astuessaan luokkaan muuttaa toinen opettaja vakavaksi koko oppilasjoukon, toinen saa olla vihainen, saa ärjyä, itkeä, huutaa — mikään ei auta. Tällainen opettaja syyttää oppilaita — varmaankin ymmärtämättä, että syy on kokonaan hänessä itsessään. Lapsen sielu, samoin kuin oikeastaan jokaisen ihmisen sielu, on itsetiedoton vastaanottaja ja erittelijä. Lapsi aina vaistoaa, milloin moraalinen ilme on aito, milloin valhekorostettu. Ja lapsen vastareaktio tapahtuu aina tässä suhteessa saamiensa vaikutusten mukaan.

3. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kirjoituksessa ei ole lainkaan mahdollisuutta ottaa käsiteltäväksi kasvatuskysymyksen havainnollista pohjaa. Seuraamme vain loogillista linjaa edellä esitetystä seuraaviin johtopäätöksiin.

Sen, mikä on kasvattajan suhtautumistapa lapseen, mitä tunneheiastuksia hän itsestään säteilee, määrää kasvattajan oma sisin olemus, *ihminen* hänessä. Päädymme jälleen samaan: jos kasvattaja on omassa elämässään tinkinyt sisäisistä moraalivaatimuksistaan, luopunut omantunnon äänen sanelemalta tieltä, on siitä seurauksena hänessä sielullinen väljähtyminen, kylmeneminen. Hänen työnsä ei ole hänelle enää kutsumus, vaan leipätyö. Aito moraalinen ihminen on hänessä jännitysvoimansa kadottanut. Hänestä on kadonnut aktiivisuutta luovan rakkausvoiman henki. Hänen elämäänsä johtaa kylmä materialistinen hyötyperiaate. Hän ei kykene itse enää mihinkään innostumaan, hän ainoastaan epäilee ja kieltää, näkee jokaisessa lähimmäistensä yrityksessä toimeenpanevina voimina vain alhaiset tarkoitusperät. Tämä kasvattajatyyppi on nykyaikaisen materialismin tyypillinen tuote.

Näin olemme päätyneet ytimeen, mihin jäätymistilaan johtaa materialistinen ajattelutapa. Ei ole kysymys ainoastaan kasvattajain suhteesta lapsiin, vaan kaikkien ihmisten suhteista lähimmäisiinsä. Jos kärjistämme logiikan huippuunsa, täytyisi meidän, ollaksemme rehellisiä, *kieltää* kaikki kristinuskon pohjalle rakentuvan ajattelun ja oikeusjärjestyksen perusteet. Meidän pitäisi alkaa saarnata uutta autuuden oppia, materialismia, kommunismia.

Kuinka syvälle tämä henkinen kommunismi on ehtinyt saastuttaa aikaikautemme ihmiset, siitä ei meidän tarvitse puhua. Voimme sensijaan jatkaa aloittamaamme ajatuslogiikkaa alueelle, joka enää ei varsiniasesti kuulu tämän kirjoituksen otsikon sisältämään aiheeseen. Seuraamalla tuota intiiminä värähtelynä jatkuvaa tajunnan virran kehitystä, pääsemme käsiksi niihin johtosäikeisiin, miten ja millä tavoin alkuaan kristinuskon luoman kasvatuspohjan tuloksena kehittynyt idealistinen näkemys himmenee. Ihminen kadottaa sisäisen herkkyytensä, jäätyy, kunnes hän kykenee näkemään vain reaalisen ulkomaailman todellisuuskasvot ja muodostaa sen mukaan materialistisen ajatussuuntansa.

Moraalinen ääni, ihmisen koko moraalinen olemus on suoraan tai epäsuorasti uskonnon kautta ensisijassa lapsuudessa saatujen vaikutusten tulos. Lapsen tajunnasta ja tunneolemuksesta on kaukana kaikki, mikä koskee elinhuolia, rahaa. Hän elää itsetiedotonta mielikuvitusolotilaa, älyllisen, tietoisen ajattelun alkeet ovat hänessä uinuvia. Näin hän syöpi joka päivä ateriansa tarvitsematta ajatella, minkä mahdollisen tuskan ja sielunhäpeän pantti on hänen jokainen syömänsä leipäpala. — Näin siksi, kunnes vuodet vieri-

vät, lapsen sisäisessä olemuksessa tapahtuu valtavia muutoksia, lapsi on muuttumassa lapsesta nuoreksi ihmiseksi.

Lapsi on muuttumassa nuoreksi ihmiseksi, on pääsemässä sukukypsyyden ikään. Tämä merkitsee painavimmalta osalta sitä, että hänen sielunsa ja koko ruumiinsa kahlitsevaksi voimaksi astuu kaksi säälitöntä valtiasta: sukupuolielämä ja raha, nuo julmat tyrannit, joiden käsissä ihmiset tavallisesti kokevat elämänsä katkerimmat kidutukset. On alkanut nuoren ihmisen sisäinen tilitys: häviö tai voitto. Kaikki hänessä velloo, kaikki on kaaosta, sumua, mutta kärsimyksen täyteistä, yliherkkää. Hänelle ei ole avautunut vielä sisäisen selkeytymisen pelastava kirkkaus, hän näkee vain elämän jylhän ulkonaisen todellisuuden ja alkaa muovata sen mukaan sisäistä ajatusmaailmaansa. Hänelle valkenee, kuinka ihmisten rakkaus on vain raaka, eläimellinen alkuhimo, kuinka puhe Jumalasta, puhe rehellisyydestä on paatuneinta rahan hankinnan keinottelua. Hän tuntee, että kaikki valehtelevat. He hautaavat sieluunsa mustan likaisuuden maailman, mutta eivät siitä puhu. Nuori ihminen tuntee päällään passiivisten kieltäjäihmisten tukehduttavan painon, hän huokaa nääntyneenä: ei kannata. Hän tahtoo heittäytyä "antaa mennä"-virtaan, hänen häviönsä on armoton ja varma. Hän kokee tuhoa tuovan romahduksen: J o s hän on vahva, tulee hänestä kylmä, jäätynyt materialisti, j o s hän ei saa itseään paadutetuksi, suistuu hän itsepetoksen harhasokkeloihin, joiden seurauksia ovat esim. aikamme mielisairaudet ja itsemurhat. Mutta jos hän tahtoo olla rehellinen: hän alkaa saarnata itselleen uutta evankeliumia, uutta moraalia. Hän johtaa logiikan huippuunsa: päätyy kommunismiin. Tämä on aikamme kasvatusjärjestelmän tulos, joka kuitenkin lopulta näyttää, mistä päin uuden rakennustyö on aloitettava.

Y. K.

Ukkospallo

Se ukkosyössä tuli sairasmajaan.
Ei kukaan nukkunut, kun solui salaa
tuo tulipallo sisään ilmanrataa
ja läksi kiertelemään katonrajaa.

Me kaikki tuijotimme tulipalaa.
Kuin käärmelumoin seuras tulta takaa
tuon kauhun kahlimana katse vakaa.
Muu ruumis vaiti. — Kylmäs sydänalaa.

Pois tulipallo häipyi. Liikahdimme
kuin unen painajaista naurahdimme
— ja vaikenimme, hiljaa huoahtain.

Sen paluutako taasen aavistimme.
Miks ruumista niin kylmäs?
Vavahdimme.
— Sä pelkäät vielä, multaa olet vain!

VILHO HYTTINEN.

Kaksi viivaa

Käsi voimakas johtavan Kohtalon
piti leikkien piirtimen vartta.
Siten piirretty, ystävä, pilkoin on
kai kummankin kulkujen kartta.

Käsi säälittä siirteli sulkaa vain
kuin kiusaksi kartan tehden. —
Kaks viivaa on piirretty rinnakkain
yli kirotun kirjan lehden.

LEA SARASTO.

Ahjo kiittää tilaajiaan ja oululaisia liikkeenharjoittajia. Se poikkeuksellinen myötämielisyys, millä he ovat tukeneet lehteä alkuponnistuksissamme, on muodostunut kehoittavaksi rohkaisuksi lehden pohjan laajentamissuunnitteluille ensi vuotta varten.

Kansantaloutta ja SIELUTIEDETTÄ

Taloudellisen toiminnan alalla pyritään taas kiihtyvin ottein lisäämään tuotantoa. Mutta huomataanko kyllin kaukokatseisesti ajatella, että jatkuva tuotannon lisääminen ei ole mahdollista ilman jatkuvaa kulutuksen lisääntymistä. Materialistisesti ajattelevat järkeisoppineet taloustieteilijät, jotka kiertävät sumukehässä kykenemättä löytämään etsimiään tasapainoon pääsemisen lakeja, näkevät tietysti pelastuksen ylellisyyskulutuksen lisääntymisessä. Mutta onhan ilman muuta selvää, että ylellisyyskulutusta ei saada lisääntymään palkkoja painamalla, vaan ainoastaan palkkatasoa kohottamalla. Kuta korkeampi, etenkin alemman työväen elintaso, sitä korkeampi kulutus. — Ryhtymättä kysymyksen laajempaan käsittelyyn, aukeaa tässä työnantajille kristinuskon luoman ajattelun pohjalta kohoavana kokonaan uudenlaatuinen liikelogiikka, jonka toteuttajana työnantaja muuttuu riistäjästä auttajaksi. Tämän ajattelun kaukonäköisyyden kuitenkin vasta vain harvat omistavasta luokasta oivaltavat. Siksi olemme joutuneet aikaan, jolloin valtion on pakko ryhtyä taistelemaan työväen aseman parantamiseksi työnantajain sortoa vastaan. Myös porvarillisella taholla aletaan tuntea ja tajuta kokonaan toisinpäin, mutta silti tunnustetaan vastahakoisesti. Alhainen palkkataso ja sen sauraukseena epätoivon lietsomaan katkeruuteen tai sitten henkiseen tylsistymiseen vajottava elintaso aletaan tuntea kulttuurikansalle häpeäksi, mutta parannukset tapahtuvat silti useinkin vain väkivaltaan turvautuvan taistelun kautta.

Seuratessamme edelleen kulutuksen järjestämiskysymystä, joudumme tosiasian eteen, että jatkuva ylellisyyskulutus johtaa kuitenkin kansojen siveelliseen rappioon, minkä seurauksena alkaa uusi konjunktuurien laskuvirta, päädytään uuteen lamakauteen. Todellinen, terveeltä pohjalta kohoava kulutuksen lisääntyminen ja siis uusien työmahdollisuuksien avautuminen aikaansaadaan vain syntyväisyyden lisääntymisellä. Siitä huolimatta, että kansaamme kehutaan nuoreksi tulevaisuuden kansaksi ja että meillä ei ole pitkiin aikoihin liikakansoittumisen pelkoa, on todettava ,että viime vuosien syntyväisyyttä koskevat tilastonumerot eivät Suomenkaan kohdalta ole rohkaisevia. — Suur-Suomi unelma voi muuttua todellisuudeksi vasta silloin, kun kansamme on kasvanut myös päälukunsa puolesta ensisijalle pohjoismaisessa kansayhteydessä.

Näemme syvimmän syyn syntyväisyyden vähenemiseen materialistisen kasvatusjärjestelmän tuloksena. Osoittaa erittäinkin naisen kannalta terveen moraalin rippeitä, että järkiavioliitoista ei tuoteta lapsia. Vain rakkaustunne on sukunsa jatkamishalun syvin kiihotin, sillä vain tämä sisäisen ponnahdusvoiman vaikuttaessa nuorten ihmisten tahtopyrkimysten suuntautumiseen muuttuvat myös järkeislaskelmien vallitessa peloittavilta näyttävät aineelliset vaikeudet suhteellisiksi.

Puhe rakkaudesta kansakunnan elämän pelastajana ei aikamme oppineiden mielestä ole kansantaloutta. Mutta ehkä tämä onkin sitä korkeampaa kansantaloutta, jonka tajuavat vain sellaiset, joiden aivoissa on auennut edes rako johonkin — korkeamman järjen viittomalle kirkkaan loogillisuuden tielle.

Toveri- ja järkiavioliittojen saivarteluajat ovat ohi. Nuoret ihmiset kaipaavat voimakasta, tervettä uskallusta kysyvää elämäntaistelua. Vain sellainen kasvattaa todellista sankaruutta, herättää uskalluksen nousta taistelemaan helposti suorastaan sairaudeksi muuttuvaa elämänpelkoa vastaan, ja vain tätä tietä kulkien Suur-Suomi unelma muuttuu kerran todellisuudeksi.

Y. K.

VIHERIÄ OKSA

(Ote kirjeestä.)

— — —

Olen kai julma, kun kirjoitan näin, mutta minä en nyt parhaalla tahdollanikaan voi puhua toisinpäin. Tällaisissa tapauksissahan latraillaan tavallisesti kaikkea kaunista ja hyvää, silitetään ja laastaroidaan ja näin levitetään haavojen päälle estetisoitu valhe ja jäädytetään syytävät omattunnot.

Minä en tahdo ketään syyttää. Tuntuu siltä kuin kaikki minussa olisi tällä hetkellä yhtä hellyyttä ja osanottoa ihmisen kärsimystä kohtaan, mutta minä en silti voi ajatuksiani muuttaa toisiksi, mitä ne ovat. — On tosi, raha on pahasta, kultajauho syö vähitellen ihmisen hermot. Se kärsimys, minkä raha maan päällä omistajilleen valmistaa, on varmaankin sitä helvetin kiirastulta.

Minulla on hetkiä, jolloin olen oikein julma ja säälitön. Ja silloin en tiedä mitään surkeampaa kuin tapaus ihminen, tuo pieni ja tyhjänpäiväinen luikertaja, hetkessä kaiken unohtava. Me tahdomme olla hauskoja ja huolettomia, siirtää joka hetki kaiken raskaan pois mielestämme, vaikka tiedämme hyvin, miten totuudet jäytävät syvyydessä ja tunnemme aavistaen, että valhetta ei voida salata, vaan eräänä päivänä vaikeudet ovat vuorina edessämme, leikkausta ei voida välttää.

Mutta miksi kirjoitan tällaisista? — On ainoa pelastus vetäytyä yksinäisyyteen, tukkia korvansa ihmisten rähinöiltä. Tämä puhe on kai sitä, että ihmisvihani mitta on taas täysi. — Minä inhoan ihmisiä, inhoan politiikkaa, inhoan ajattelemista. Inhoan siksi, että tiedän, ettei oljenkorttakaan löydy tueksemme tuskan hetken ylitsemme rynnätessä, aina olemme lopullisesti niin synkeästi yksin.

Tahtoisin vielä sanoa teille siellä lehdessä, että älkää pyrkikö mihinkään tekohengityksellä tuotettuun pirteään, älkää pyrkikö mihinkään tahdikkaaseen ja siroon pienälyilyyn, vaan viljelkää vaiston väkevää voimaa. Se kaikki on voittoa, kuta enemmän uskalletaan olla aitoja, tosia. Ihmiset ovat vain tavallisesti sellaisia, etteivät uskalla katsoa nenänvarttansa pitemmälle.

Me tarvitsemme u s k o a ja todellisen uskon luomaa päämäärään tinkimättömästi taistelevaa uskallusta. Aikamme "kulttuurikriisi" on ratkaistu vähällä, siihen ei tarvita palstamäärin tyhjiä loruja, vaan ainoastaan uskoa ja ihmisen omantunnon valtavaa, sanoisinko tulivuoren tavoin purkautuvaa sielun vulkaanista toimintaa, silloin uudet suuntaviivat hahmoittuvat elämällemme itsestään. — Puutteensa paljastaminen ei ole hävettävää. Hävettävämpää on, jos kymmenen vuoden kuluttua tuntee vihaavansa omaa työtään, tuntee eläneensä nollan elämän ja yrittäneensä peittää omaa kiemurteluuan. Jokaisen eletyn vuoden jälkeen totuuden arvo kasvaa, kun taas valhe paljastuu yhä säälittömämpänä. Vain siksi minä toivon työllenne rohkeutta ja voimaa.

Ja vielä itsestäni muutama sana. Minä annan Sinulle reilusti peräksi ja tunnustan, että se, mitä olen, useimmiten vain leikillä Sinua vastustaakseni väittänyt ennen, on tyhmyyttä. Asiat ovat näes sillä tavoin, että mittani alkaa olla taas täysi. Olen kiedottu kurkkua myöten, tunnen joka hetki vajoavani kuin suohon, vanne kiristyy hetki hetkeltä kaulassani. Minulla on vielä tänään virka ja säännöllinen kuukausitulo, mutta huomenna minulla ei sitä ole enää. Ei ole virkaa, mutta on riemukas uhma ja — vapaus!

Vanne kiristyy kaulassani, mutta minä tunnen, että olkoon kuilu miten leveä ja syvä tahansa, eräänä päivänä minä hyppään. Minä loikasen, teen syöksyn: en ajattele, miten selviytyä huomisesta.

Minä en tahdo syyttää johtajaani, en, sillä hän on hieno, hienompi kuin yleensä herrat Johtajat tavallisesti. Mutta välillämme vaikuttaa se sama — — — tarvitaan Iso Kirjain. Minä pokkuroin, Johtaja pokkuroi, mutta k o m p l e k s i vaikuttaa välillämme ja kaikki riippuu hiuskarvan värähdyksestä. Minä joskus mietin, ja silloin istun työssäni tietysti hajamielisenä, mitä ei milloinkaan anneta anteeksi, sillä täytyy olla kone. Mutta minkä voin, että aivoni tuumivat, olenko tosiaan

Vappu Ainolan sillalla

Mä katson virtaa kevätriemussansa
paisuvaista
ja kuulen sankarsinfoniaa ilman,
veden, maan.
Se saa mun sielun' kaikupohjat
vastaamaan:
nyt laulun teen, mi tulvii hurmiota
jumalaista.

Näin rantaan käyn ja taivaan taikalaulun säkeiks' sorvaan.
Trokeissa, daktyyleissa laulaa ilma,
vesi, maa,
ja leivon laulu runon tahtiin kajahtaa.
Mut silloin Kevät huutaa runoniekan
korvaan:

Voi kevään, Genesiksen tulkkiparkaa
itsevarmaa,
Voi ihmis-kritikusta hurman yli-
maallisen!
Pois kynät, rytmit, riimit tieltä laulun sen,
min soittajaksi ompi ihmiskieli liian
harmaa!

TAUNO NURMELA

---

niin tyhmä, että minulla olisi joko ylemmyys- tai alemmuuskompleksi, sama kumpi, vaikka selitän asiain olevan siinä suhteessa yhdentekevää. — Minun Johtajani ei ole tyhmä ja kuitenkin minä tunnen, että eräänä päivänä minä katkaisen kahleet ja uhmaan. Näin syystä, että minä tunnen kuolevani ellen saa hengittää vapaana. Näin toimii minussa itsesäilytysvaisto. Vapaus, sinä kaivattu, korkein tähtien alla! — On tosi, minä tiedän olevani kokonaan epäsosiaalinen tyyppi, soveltumaton tähän yhteiskuntaan. Siinä elämäni tragedia, että minusta ei tule "numerolaattaa" ei standardirengasta ketjuun. Vain siksi muuttuu elämäni toisinaan kauhuksi, tuntuu siltä kuin tukehtuisin nyt juuri.

— — —

Mutta minä lopetan nyt tämän pitkän töherryksen. Kaikki, kaikki on kuitenkin turhuus. Näin kirjoitti epäuskoinen, kapinoiva, mutta silti hellittämätön ja ijäti nuori

veljesi

"PEKKA"

Ahjo alkaa reagoida

Rajoitetun tilan tähden ei Ahjon palstoilla voida julkaista pitkiä, hajanaisia "vuodatuksia". Kirjoitusten tulee olla lyhyitä, mahdollisimman iskeviä ja keskitettyjä. — Tyydymme tällä kerralla vastaamaan vain muutamille kirjeiden lähettäjille.

"Kulttuuriliberalistille".

Mihin ovat kulttuuriliberalismi, demokratia, sosialismi ja kaikki nuo yhteen kuuluvat sukulaisopit ihmisiä johtaneet? Eikö ennen kaikkea kateellisuuteen, salakavaluuteen, rahan ahneuteen ja rahan avulla keskinkertaisuuden viemiseen määräämään, persoonallisuuden vainoon! Eikö "kultaisen keskitien" etsintä vie aina passiiviseen voimattomuuden tilaan? Näillä opeilla on ollut positiivinen kulttuurimerkitys omassa historian vaiheessaan, mutta nyt niiden aika on ohi. Ihmisten arvoa ei mitata enää aseman, varallisuuden, syntyperän, vaan jokaisen yksilön sisäisten ominaisuuksien mukaan. Esim. kullua työväki ja sivistyneistö ei ainakaan nuoren sukupolven keskellä ole enää olemassa. Aikamme kunnioittaa vain rehellistä työtä. Siksi esim. ylioppilaat lastaavat kesäisin mieluummin laivoja tai tekevät katutöitä saadakseen ruumiinsa kuntoon talvea varten. — On yhdentekevää onko "työmies" vai "maisteri", kun vain on reilu mies. Ja työmiesten kanssa on ainakin useimmiten paljon hauskempi seurustella kuin monien maisterien kanssa, sillä työmiehet ovat suoraan ja terveesti ajattelevia, eivät "komplisoituja."

"Barrikaadin takaa katselijalle."

Ahjo on ojentanut ja ojentaa kätensä "barrikaadin yli" ilman mitään komplekseja. Ei parempana eikä huonompana, vaan puuttuvana, tämä sanottuna riittävällä itsetunnolla. Jos olemme astuneet askelta etemmä ja näemme pitemmälle kuin vihan kasvattamain pakkomielteiden kahleissa vyöryvät näkevät, on se jo valtava tunnustus meitä kohtaan. Mutta mitään armoa ei ole: kansallisuutensa häpäisijä on isänmaan vihollinen ja sellaisena rangaistava.

Suhteemme esim. työväen kysymykseen on myös käytännössä todellisiin ei vain näennäisiin parannuksiin tähtäävä. Ja siitä juuri vihanne, sillä täällä kyllä nähdään, mitä on ns. aatteiden suojassa harjoitettu etu- ja valtataistelu.

SISÄLLYS: Jälkeenjääneistä papereista, *Vilho Lampi;* Vilho Lampi taiteilijana, *Helge Lück;* Epätoivo, runo, *Tauno Nurmela;* Lyriikan suuntautumisesta, *Yrjö Koivukari;* Runoja, *Lauri Autia;* Ikuinen runo, *V. H.;* Kansojen perikato vaiko kansojen uudistuminen, *Risto Vuorjoki;* Syvyyteen luotaavaa pedagogiikkaa, *Yrjö Koivukari;* Runoja, *Lea Sarasto, Vilho Hyttinen;* Kansantaloutta ja sielutiedettä, *Y. K.;* Viheriä oksa, *"Pekka";* Ahjo alkaa reagoida.

OULU 1936 — KIRJOLA OY KIRJAPAINO

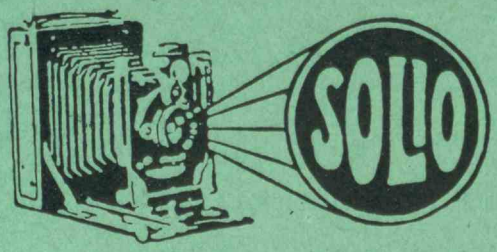

VALOKUVAUS-TARPEISTO

Oulu / Isokatu 21 / Puh. 5 17

Ikuistakaa kesän kauniit muistot valokuvaamalla / Meiltä saatte eri laatuisia valokuvauskoneita, filmejä y.m. / Kuvanne valmistamme huolellisesti ja nopeaan.

Huolellisesti pukeutuvien naisten ja herrain vaatetusliike

PUKU-AITTA

Oulu, Pakkahuoneenk. 15 - Puh. 371

URHEILU & KALASTUS Oy

U & K OULU

Kalastus-, metsästys- ja urheilutarvikkeiden tukku- ja vähittäiskauppa

Oulu — Kirkkokatu 6 — Puhelin 190

Kukka- ja Siemenkeskus

Myymälät:

Isokatu 22, puhelin 433 ◆ Pakkahuoneenkatu 16, puhelin 401

Pirtinpä pienenkin tuntea saa,
puhdas on kehto — ympärys tää,
OULUN TYTÖSTÄ kuulla hän saa,
kiitosta äidin ylistävää.

Tuhansien kotien äidit ovat jo oivaltaneet, kuinka edullista OULUN TYTTÖ on pesuun ja puhdistukseen

Ellette vielä — niin nyt — ensipesuun hankkikaa
OULUN TYTTÖ-PESUJAUHETTA

MERIKOSKEN SAIPPUATEHDAS

Puhelimia ja normaaliaikakelloja

asentaa

OULUN PUHELIN OSAKEYHTIÖ

Yllä yhtiön vastaostettu talo, johon tulee automaattikeskus

K·F PAULAMÄKI

VAATETUSLIIKE JA KANGASKAUPPA

PUHELIN 114

KIRJOLA OY KIRJAPAINO

OULU, KIRKKOKATU 29, PUH. 85

POHJOIS-SUOMEN VANHIN, MONIPUOLISIN JA SUORITUSKYKYISIN KIRJAPAINO

HINNAT KOHTUULLISET